

TREBALL DE RECERCA

JOAN N. GARCÍA-NIETO

**La seva vida i treball
a Cornellà de Llobregat**

Agraïments a totes aquelles persones
que m'han ajudat a realitzar el treball:

A tota la Fundació Utopia, Carmen Caballero, Jordi Izquierdo i Francesc
Castellana, que m'han donat uns testimonis sobre Joan
que sense la seva ajuda mai tindria

A Josep M. Rambla i Blanch, Eduardo Rojo i Benigno Martínez,
per accedir a fer les entrevistes

I per últim a la meva família,
al meu germà i a la meva mare
per el seu suport

ÍNDEX

1. Introducció.....	1
2. La vida de Joan N. García-Nieto.....	2
2.1. Infància i formació acadèmica abans d'arribar a Cornellà.....	2
2.2. Arribada a Cornellà.....	9
2.3. Alfons Carles Comín.....	11
2.4. Empresonat a Manresa.....	12
2.5. El carrer Buri.....	13
2.6. Reconeixement i últims dies.....	15
3. Ideologies.....	16
4. Context històric.....	18
5. Aportacions a la vida social i sindical.....	20
5.1. Coordinadora contra la marginació.....	20
5.2. Acció solidària contra l'atur.....	22
5.3. Unitat d'acció sindical.....	23
5.4. Cristianisme i Justícia.....	24
5.5. Cristians per el socialisme.....	26
5.6. Comunitat cristiana García-Nieto.....	27
6. Homenatge de 1989 i llegat.....	28
7. La Fundació Utopia.....	31

8. Metodologia.....	33
9. Resultats.....	35
10. Conclusions.....	36
11. Síntesi d'entrevistes.....	37
11.1. Josep Rambla i Blanch.....	37
11.2. Eduardo Rojo.....	40
11.3. Francesc Castellana.....	43
11.4. Benigno Martínez.....	46
12. Bibliografia.....	49

1. INTRODUCCIÓ

Aquest treball narra, de manera esquematitzada, la majoria de lluites socials que Joan N. García-Nieto va fer per, junt amb els ciutadans de Cornellà i el Baix Llobregat, aconseguir una societat més justa. També he explicat breument la seva vida, i la seva relació amb personalitats com Alfons Carles Comín. Finalment, presento l'homenatge de la ciutat cap a Joan N. García-Nieto i la Fundació Utopia, que es va fer arrel d'aquest acte, a més de la seva ideologia.

La meva motivació va sorgir a partir del coneixement de Joan N. García-Nieto, un nom que ja havia sentit abans però que mai havia aprofundit. Un jesuïta, compromès amb un futur millor mitjançant l'acció sindical, i també declarat marxista i comunista, em va cridar l'atenció, ja que aquesta ideologia no és pròpia del mon eclesiàstic. Una vegada vaig conèixer la seva vida, com era i què pensava, vaig decidir fer el treball, volia, d'alguna manera, també fer conèixer a les persones del meu voltant la vida de Joan N. García-Nieto, i que una persona que va fer tant com ell és injust que no sigui recordat per les generacions actuals.

Per tant, els objectius del treball són:

1. Resumir de manera esquematitzada la vida de Joan N. García-Nieto.
2. Explicar tots els seus moviments polítics que van permetre, junt amb els seus companys una societat més igualitària per a tothom.
3. Conèixer, i també fer conèixer tot allò que Joan N. García-Nieto va aconseguir per a Cornellà i la comarca de Baix Llobregat.

Referit al treball i els mètodes realitzats, he utilitzat llibres i informació que la biblioteca central i la Fundació Utopia m'han posat a l'abast, a part també de diverses pàgines web. Però, potser el més important a considerar és el testimoni oral que m'han donat les persones de la Fundació Utopia¹ (Carmen Caballero, Jordi Izquierdo, Francesc Castellana) i aquells que estaven relacionats amb Joan N. García-Nieto (Josep M. Rambla i Blanch, Eduardo Rojo, Benigno Martínez). Per tant, he utilitzat la informació que m'han donat per realitzar el treball.

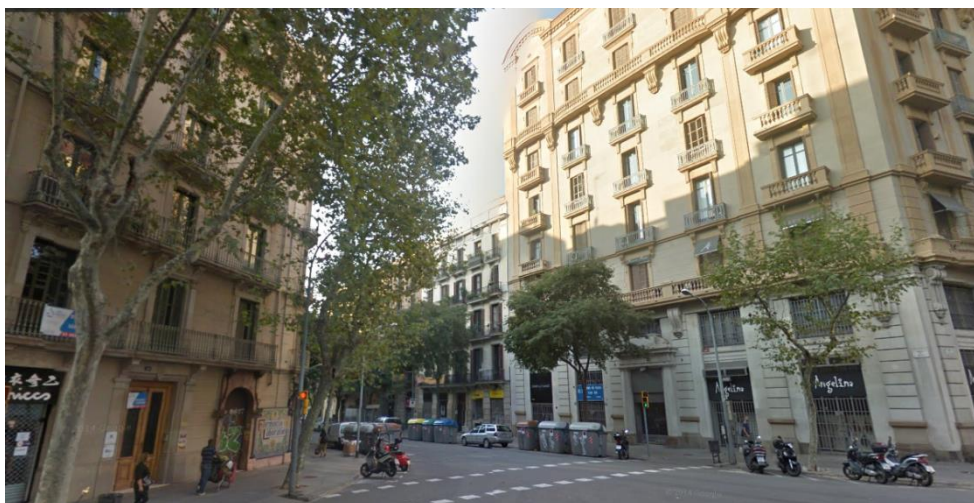
1. La Fundació Utopia és una entitat creada l'any 1990 a iniciativa de les principals forces sindicals del Baix Llobregat (CCOO i UGT). Els seus objectius se centren en oferir un servei públic de consulta d'un fons documental únic constituït per valuosa documentació de caràcter històric, social i sindical.

2. VIDA DE JOAN N. GARCÍA-NIETO

2.1 INFÀNCIA I FORMACIÓ ACADÈMICA ABANS D'ARRIBAR A CORNELLÀ

Joan Nepomucè García Nieto París va néixer el 9 de juliol de 1929 a Barcelona. Dos dies més tard era batejat en la ciutat comtal a la parròquia mil·lenària de Sant Pere de les Puel·les amb el mateix nom que el seu pare. Formava part d'una família acomodada, en part catalana i en part castellana, que vivia al cor de Barcelona: a la Ronda de Sant Pere. El seu pare era banquer (relacionats amb la banca Simeón), i la seva mare mor a l'any 1931, poc temps després de que es proclamés la segona República.

Ronda de Sant Pere en l'actualitat. La seva primera llar on va viure amb els seus pares i germans. Està situada al barri de la Dreta de l'Eixample

A causa de la mort de la mare de Joan N. García-Nieto, la seva tia María i el seu pare, vidu als 27 anys, s'encarregaren de la seva educació, la del seu germà petit Ramón García-Nieto i la seva germana gran María del Carmen García-Nieto. “Aquesta formació cristiana que tots tres reberen va ser clàssica, sòlida i exigent, i creà a Joan N. García-Nieto una actitud de no anar mai a mitges, sinó a fons.”¹

1. Extracte de *L'home i els seus escrits*. GARCÍA-NIETO, Joan N. Edita el centre d'estudis Cristianisme i Justícia: Barcelona, 2004.

Cinc anys més tard comença els seus estudis a les monges del Sagrat Cor. El 16 de maig de 1936 fa la seva primera comunió al Col·legi. En pocs dies esclatarà la Guerra Civil a Espanya (1936-1939). Els primers mesos del conflicte els viu a Barcelona. L'any següent (1937), tota la família se'n va cap a França i d'allà a l'Espanya franquista, on viu a Galícia, Santander i Bilbao, comença els seus estudis en règim d'internat al col·legi dels jesuïtes.

La Guerra acaba l'1 d'abril de l'any 1939, i no és fins al juliol quan torna a la seva ciutat natal, Barcelona, i segueix els seus estudis de batxillerat al col·legi de Sant Ignasi de Sarrià. Durant tots aquests anys rep una formació humana i religiosa sòlida, de disciplina estricta.

Normalment, en el seu temps un noi com Joan N. García-Nieto, amb vocació a la Companyia de Jesús, hauria esperat a acabar el batxillerat per a fer-se Jesuïta. Però en arribar a l'edat mínima requerida, l'any 1944, quinze anys i tot just acabant el cinquè de set cursos de batxillerat, fa cap al monestir de Nuestra Señora de Veruela vora Saragossa i al peu del Moncayo, on tenen el noviciat els jesuïtes.

Monestir de Nuestra Señora de Veruela, prop de Saragossa

Un cop Jesuïta, Joan N. García-Nieto s'ofereix com a voluntari repetidament per a anar a "missions". Aquest era un costum molt característic en aquells temps entre els jesuïtes en formació, demostrant la seva generositat. Primer a l'Índia (Bombai o Gujerat, ciutats molt industrialitzades situades a l'oest del país), on els jesuïtes de l'antic regne d'Aragó tenien la missió. Més tard, al Japó. L'ajuda en aquest país era molt necessitada a causa de la derrota a la per llavors recent Segona Guerra Mundial, i el suport dels jesuïtes era molt sol·licitat.

L'any 1947, escriu en una estampa del seu patró, sant Joan Nepomucè, una pregària demanant la seva intercessió per tal que els Superiors de la Companya el destinin a l'Índia. Finalment, l'intercessor resulta poc eficaç, i els seus oferiments no són acollits. Això va ser degut a que durant els anys 40 i 50 hi havia molta oferta de missioners. Amb aquest fet es veu que Joan N. García-Nieto es va desplaçant vers la frontera social, i comença a demostrar la seva intenció d'ajudar a aquells que més ho necessiten.

Sant Joan Nepomucè, patró homònim al que Joan N. García-Nieto va fer una pregària

Després del noviciat, dels primers vots religiosos i dels estudis d'humanitats, continua amb estudis de filosofia a Sant Cugat del Vallès des de l'any 1950 fins al 1953. Però, abans de fer teologia, i d'acord amb una pràctica habitual entre els jesuïtes, interromp els seus estudis des de l'any 1953 fins al 1955 i dóna classes en l'escola dels jesuïtes de Montsió, situada a la Ciutat de Mallorca, dedicant dos cursos a l'educació d'adolescents.

Col·legi de Nuestra Señora de Montsió, on Joan García Nieto va impartir classes. Actualment, és el col·legi més antic (amb més de 4 segles d'història) que té obert la Companyia de Jesús

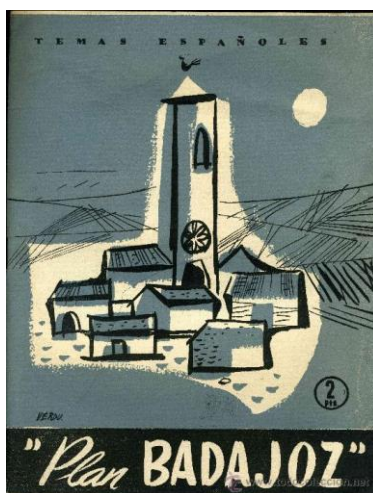
Més tard, durant la meitat dels anys 50, en una Església que feia anys havia despertat a la urgència de la qüestió social, Joan N. García-Nieto fa el viratge cap als estudis de sociologia. El professor d'ètica i filosofia Pere Vila Creus, que influí notablement en diverses generacions de joves jesuïtes, el va estimular per fer aquests estudis amb una intenció social i apostòlica.

Gràcies a la influència de Pere Vila Creus, del 1955 fins al 1957 fa estudis d'economia, sociologia i sindicalisme a la Universitat de Deusto, que es troba a Bilbao (País Basc). Deusto és famosa perquè durant decennis ha estat un dels centres per a la formació de futurs empresaris, regentat pels jesuïtes, amb influència sobre l'Euskadi però també sobre tot l'Estat. A més, es vincula en una de les zones de més sensibilitat social d'Espanya amb els moviments especialitzats d'acció catòlica obrera com són la JOC (Joventut Obrera Cristiana) i la HOAC (Germandats Obreres d'Acció Catòlica). Sengles moviments estan especialitzats en el món obrer d'àmbit estatal. El seu objectiu és compaginar la fe catòlica amb la militància obrera i l'evangelització del món obrer.

Universitat de Deusto, on Joan N. García-Nieto fa estudis d'economia, sociologia i sindicalisme

També participa a les manifestacions i a les primeres lluites de “Euskalduna” i de “Altos Hornos”. Més tard va a Astúries on entra en contacte amb els miners de la Camocha, a Gijón, Astúries. Però no és fins que es relaciona amb els obrers del Plan Badajoz que té el primer contacte directe i dur amb els treballadors. Realitza treballs de pic i pala, estant al mateix nivell de les persones que realitzaven aquella obra mastodòntica.

Propaganda de l'època que publicita el "Plan Badajoz"

Acabats els estudis de Deusto, el 1957, durant l'estiu s'uneix a un grup d'universitaris del SUT (Servei Universitari del Treball). És aquest grup el que introdueix a García-Nieto a treballar amb els obrers del Plan Badajoz. El pla consistia en una estratègia del govern de Franco para potenciar la economia de Badajoz i l'ús agrícola de les seves terres.

Treballadors que formaven part del "Plan Badajoz"

Fruit dels seus estudis a la Universitat de Deusto és la tesi “El sindicalismo cristiano en España”, preparada entre els anys 1955 i 1958. Per a la seva elaboració es trasllada a Tolosa de Llenguadoc, a França. Allà entra en contacte amb dirigents del PSOE i de la UGT que estaven en l'exili per culpa de la dictadura franquista (Pascual Tomàs, Rodolfo Llopis i José Barreiro). També es troba amb militants de la CNT, com la vídua de Salvador Seguí² també conegut com “El Noi de Sucre”, una de les persones més destacades de l'anarcosindicalisme català a principis del segle XX.

Salvador Seguí (“Noi del Sucre”)

Més tard, accentuarà els contactes amb els sindicats obrers francesos com CFDT³ o CGT⁴. Alhora, participa en els cursos de formació sindical del Partit Laborista Anglès i de les Trade Unions (sindicats obrers).

Labour

A la dreta, símbol del Partit Laborista Anglès, i a l'esquerra, persones pertanyents a les Trade Unions manifestant-se.

2. Salvador Seguí i Rubinat (1886 - 1923), conegut com El Noi del Sucre, fou un dels líders més destacats del moviment anarcosindicalista de Catalunya de principi del segle XX. Rep el seu sobrenom pel costum de menjar-se sols els sucres que li servien els cambrers per al cafè.
3. La Confederació Francesa Democràtica del Treball (CFDT) és una inter-confederació de sindicats francesos.
4. La Confederació General del Treball (CGT) és una organització sindical anarquista amb implantació a Espanya creada l'any 1989 com a conseqüència d'un procés judicial entre dues faccions de la CNT.
5. Partit socialista pertanyent al Regne Unit
6. Trade Union és la denominació en llengua anglesa per als sindicats obrers.

De 1957 fins al 1961 estudia teologia a Milltown Park, un institut localitzat als suburbis de Milltown, Dublín. Allà és ordenat sacerdot el juliol de 1960, al final del tercer dels quatre anys que van durar els seus estudis eclesiàstics. Seguidament, aprofundeix els seus coneixements d'economia i de sindicalisme a l'Escola d'Economia i Política de Londres entre el 1961 i el 1962, on s'especialitza en la temàtica de les relacions laborals.

Milltown Park, lloc on Joan N. García-Nieto estudia des del 1957 fins al 1961 teologia. A Dublín també és ordenat sacerdot.

El 1962, un cop acabada la formació religiosa característica de la Companyia de Jesús, en la “tercera provocació” (una mena de segon noviciat), inicia la seva docència a l'Escola Superior d'Administració d'Empresa, també coneguda com ESADE, una privilegiada escola de negocis fundada el 1958 a Barcelona. Ja torna a la seva ciutat natal, Barcelona, per ser professor. La seva posició el permet un fort contacte amb els moviments catòlics obrers: JOC⁷ (Joventut Obrera Cristiana), HOAC⁸ (Germandats Obreres d'Acció Catòlica) i ACO⁹ (Acció Catòlica Obrera). Encara que ja estava familiaritzat amb ells des dels temps de Bilbao. Farà classes des de l'any 1962 fins al 1980.

Universitat d'ESADE, situada a Barcelona. Allà, Joan García Nieto va exercir com a docent 17 anys.

7. La Joventut Obrera Cristiana (JOC) és la branca juvenil de l'Acció Catòlica, fundada el 1924, destinada a promoure la Doctrina Social de l'Església en els moviments juvenils.
8. Hermandad Obrera de Acción Católica (HOAC) és un moviment d'Acció Catòlica fundat a Madrid el 1946. Es tracta d'un moviment especialitzat en el món obrer i d'àmbit estatal. El seu objecte és compaginar la fe catòlica amb la militància obrera l'evangelització del món obrer.
9. Acció Catòlica Obrera (ACO) és un moviment cristià compromès amb la classe treballadora.

2.2 ARRIBADA A CORNELLÀ

Joan N. García-Nieto arriba a Cornellà l'any 1964, però la seva residència definitiva no s'instal·la fins a l'any següent. Diversos factors van ser els que van fer que Joan N. García-Nieto vingués a la ciutat. Durant els seus anys a ESADE com a professor, hi desenvolupa una intensa activitat pastoral i social. A meitats del segle XX, un dels epicentres d'aquestes activitats és Cornellà de Llobregat.

La relació intensa i íntima amb els obrers (que ja havia desenvolupant treballant en el "Plan Badajoz), però sobre tot amb els moviments cristians dels treballadors, com són la JOC, l'HOAC i l'ACO (anteriorment citades al punt 2.1), que eren els pobres de l'època, porten a Joan N. García-Nieto a un canvi de vida. Abandona l'entorn clàssic dels jesuïtes i viu, primer parcialment i després en tota la seva totalitat a Cornellà, on després d'un any de treball pastoral en la zona del Besós, havia centrat el seu treball pastoral.

Finalment, va respondre als obrers de Cornellà, que li deien: "si vols estar amb nosaltres, vine a viure al barri", una frase recurrent a la majoria dels escrits sobre Joan N. García-Nieto. I així ho va fer, es va instal·lar en un petit pis al carrer de la Begònia.

**Carrer de la Begònia actualment, on va viure Joan N. García-Nieto.
Es localitza al barri de Sant Ildefons**

Des de l'any 1965 fins a finals del 1976, pràcticament ja el 1977, va viure en aquest pis. Era una planta baixa, un lloc molt accessible per a tothom, on la vida veïnal estava sempre present. Des de l'any 1968 va compartir pis amb Benigno Martínez, actual militant a CCOO¹⁰ que mantenia una gran amistat amb Joan N. García-Nieto. Els dos tenien perspectives similars referent a les seves ideologies i van participar en molts projectes junts.

L'any 1966 imparteix un curs a Brussel·les organitzat per l'Organització Internacional del Treball (OIT), i al següent any, el 1967, viatja a Ginebra per presentar un comunicat al 1r Congrés de l'Associació Internacional de les Relacions Industrials (IIRA), un organisme de l'OIT. Encara que la seva vida sindical i defensora dels drets dels treballadors no parés, encara impartia cada dia les seves classes a ESADE, a més de dedicar, com a jesuïta que era, el seu temps a la missa i resar.

Després, al 1968, amb un grup de joves estudiants de Cornellà organitza la *Setmana de la Joventut*. Consistia en donar veu a tots aquells joves treballadors que acabaven de venir a la ciutat. Sempre estava a favor dels immigrants que venien a Catalunya per guanyar-se la vida treballant. Ell comprenia el dolor d'aquelles persones que deixaven la seva terra per poder viure, siguin de la part que sigui, sobretot tenint en compte que a la segona meitat del segle XX, Cornellà va rebre una alta quantitat d'immigrants procedents de totes parts d'Espanya.

A Cornellà, la seva vida sindical no parava. Lluitava per les injustícies que els treballadors sofrien en els temps de la dictadura franquista, i amb una actitud incansable reivindicava els drets que la classe treballadora mereixia per tenir una vida digna. A més, en aquest petit pis del carrer de la Begònia es reunien diferents persones de la vida sindical de Joan N. García-Nieto, on dialogaven tota classe de temes socials.

10. Comissions Obreres (CCOO) és una confederació sindical d'àmbit espanyol que agrupa diferents organitzacions territorials i les organitzacions federatives o sectorials de les comissions obreres d'Espanya.

2.3. ALFONS CARLES COMÍN

Alfons Carles Comín

Una de les persones amb les que Joan N. García-Nieto parlava de qüestions socials era Alfons Carles Comín i Ros (Saragossa, 1932 - Barcelona, 23 de juliol de 1980). Fou un enginyer industrial, polític i publicista català. Era un home d'una reflexió filosòfica profunda i social, també treballava a ESADE amb Joan N. García-Nieto. Era un home molt arrelat a una fe Cristiana profunda, i al mateix temps molt combatiu amb les idees. Tenia una sèrie de discursos molt rigorosos.

Joan N. García-Nieto i Alfons Comín van coincidir en dos àmbits, en el cristià i polític. Fonamentalment van ser els impulsors de cristians pel socialisme, des d'on van posar la fe ells i moltes més persones al servei dels més desfavorits. Eren cristians, i van lluitar com cristians i comunistes des de la seva militància política, lluitant per recuperar les llibertats democràtiques a Espanya i traslladant la fe al servei de les persones que més necessitats tenien.

Eren dues persones molt unides. Encara que de personalitats oposades. Joan N. García-Nieto era, al contrari que Comín, més relaxat i tranquil, encara que els dos tenien molta voluntat per al treball. Comín era un home que tenia molta capacitat de formular el seu pensament i després un fort poder de convicció.

Els dos tenien una línia política, social i cristiana similar, Alfons Carles Comín comptava amb una visió d'aire fresc en aquells temps on es vivia una situació política de dictadura. Alfons va morir desgraciadament molt d'hora després de la recuperació de la democràcia, el 1980. Gran part de la seva anàlisi sociològica la va dedicar al poble andalus i, molt especialment, als andalusos establerts a Barcelona a partir dels anys 50.

2.4. EMPRESONAMENT A MANRESA

A causa de la seva condició política, Joan N. García-Nieto, era perseguit per les autoritats a l'època de la dictadura franquista. Amb una fitxa policial extensa per culpa de les seves divergències amb el règim. No és fins l'any 1969 que és arrestat. Ell estava reunit a casa d'Alfons Comín, entre altres, amb la vídua del personalista francès Mounier, i també amb Ignasi Riera, un escriptor. Tots estaven enfrontats amb la dictadura. L'estat d'excepció va servir com a excusa per castigar a tots aquells en contra de l'antic dictador, i el govern de Franco va decidir aplicar aquesta repressió sense les ben escasses cauteles jurídiques a que es sotmetia. Era un 24 de maig del 1969. La policia va penetrar de sobte a casa i va detenir vint-i-dues persones, aplicant la llei de "banditatge i terrorisme". Alguns van poder marxar al cap de pocs dies, però Alfons Comín i altres cinc van ser tancats a la presó. D'una altra banda, Joan N. García-Nieto va romandre confinat a la cova de Manresa durant aproximadament quatre mesos. Era la Casa d'Exercicis que els jesuïtes tenen a la capital del Bages, Manresa.

Casa d'Exercicis dels jesuïtes, a Manresa, on Joan N. García-Nieto va estar durant quatre mesos

Allà, García-Nieto va viure sota vigilància policial especial, i amb un control estricte de totes les visites que rebia. A conseqüència d'aquests fets, les persones que vivien a la casa del carrer Begònia es van dispersar, però Joan N. García-Nieto va romandre fins l'any 1976. Podrien haver-lo portat a una presó més repressiva per als cures, a Zamora. Joan N. García-Nieto, al ser una persona que es relacionava amb moltíssima gent, que la coneixia i ajudava, la seva estància allà tancat no va ser gaire agradable. Fins i tot va contemplar la possibilitat de fer una vaga de fam. Afortunadament, va poder sortir abans de que això passés.

2.5. EL CARRER BURI

Després de l'alliberament de la Casa d'Exercicis dels jesuïtes a Manresa, Joan N. García-Nieto torna a Cornellà. El 1970 forma part dels membres fundadors de l'organització política Bandera Roja. Tres anys després, juntament amb el seu company Alfons Comín, contribueix en la creació de Cristians pel Socialisme (CPS). Encara que va ser arrestat, i seguia sent perseguit per les autoritats de l'època, Joan N. García-Nieto no va canviar les seves idees. Sempre es va declarar fortament cristià i comunista, i per això va anar fent conferències per un gran nombre de països.

Cansat del soroll que hi havia al carrer de la Begònia, vol mudar-se a un lloc més tranquil. El seu cor ja mostrava símptomes de feblesa, i buscava una zona més pacífica on instal·lar-se. Decideix el carrer Buri, en finals del 1976. Allà vivia amb dos companys més, un d'ells era Josep Rambla i Blanch, també jesuïta que compartia la majoria de les seves idees polítiques.

El pis del carrer Buri és petit, però complementava perfectament amb la personalitat de Joan N. García-Nieto, que portava una vida humil i senzilla, tot i que provenia d'una reconeguda família pertanyent al món de la banca. Aquesta va ser la casa per a tota la resta de la seva vida. Allà seguien realitzant reunions, i ni les oposicions per part del règim van impedir que seguís lluitant pels drets dels treballadors. El dia a dia es basava sempre en els seus tres grans compromisos, amb la gent més pobre, amb l'església i la fe i el seu compromís polític per voler canviar i transformar les coses. Llavors portava una vida bastant tranquil·la. La feina la feia fora, i llavors al pis hi havia poca activitat. Dins únicament estudiava, o fins i tot celebrava algun esdeveniment religiós.

12. La Organització Comunista d'Espanya-Bandera Roja (OCE(BR) o OCE-BR) va ser un partit polític d'extrema esquerra d'ideologia maoista, actiu durant els últims anys del franquisme, la Transició i democràcia.

Joan N. García-Nieto portava una vida molt ordenada. Es solia llevar a dos quarts de set del matí, posava en marxa la cafetera i escoltava música Gregoriana per posar-se a resar, fent la seva pregària personal, que podia durar una hora. Aleshores, a les vuit anava a la Parròquia del Pilar, on celebrava una missa a la gent que allà hi anava, amb una gran regularitat i interès, de dilluns a dissabte.

Després de la missa, anava a ESADE, on va exercir de professor amb uns companys de l'Institut d'Estudis Laborals. Allà hi era tot el matí fins a dos quarts de dues. Després, tornava a Cornellà on es relacionava amb els treballadors i seguia fent feina en la gran multitud d'organitzacions de les que formava part. En definitiva, Joan N. García-Nieto portava una vida senzilla i humil, però que contrastava amb una gran energia per realitzar treballs de tota mena que ajudessin a qui més ho necessitava.

No és fins a 1980 que abandona la seva docència a ESADE, potser perquè ja no volia seguir impartint classes o perquè es volia dedicar a altres afers. Això el va aportar més temps per dedicar-se a altres feines. L'any 1981 funda amb altres persones el Centre d'Estudis Cristianisme i Justícia (CCJ) i passa a ser cap de la seva Àrea Social durant més d'una dècada. Aquell mateix any, és un dels inspiradors d'Acció Solidària Contra l'Atur. El 1985 col·labora en la creació de la Coordinadora Contra la Marginació de Cornellà de Llobregat.

Com a marxista i militant a Comissions Obreres, esdevé militant d'Iniciativa per Catalunya. Això és degut a que el PSUC (Partit Socialista Unificat de Catalunya) i el PCC (Partit de Comunistes de Catalunya) i l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra s'agrupen en aquesta nova federació.

**Imatge que mostra la transformació del PSUC,
PCC i ENE en Iniciativa per Catalunya**

2.6. RECONeixEMENT I ÚLTIMS DIES

La última etapa de la seva vida comença l'any 1989. L'ajuntament de Cornellà decideix donar a Joan N. García-Nieto un reconeixement per la seva trajectòria i aportació a la ciutat i als seus habitants. Així que li atorguen la medalla d'or de la ciutat i és nomenat fill il·lustre de Cornellà. Això és un 3 de març, a l'església de Santa Maria. Va comptar amb intervencions de Manuel Campo Vidal¹⁴, periodista de Cornellà, l'exalcalde José Montilla entre d'altres, que van recordar la figura de Joan N. García-Nieto a la ciutat. Però, si hi ha un discurs que s'ha de considerar d'aquest homenatge és el seu propi. En ell, remarca la seva lluita amb els obrers, i sobretot que aquest es tracta d'un homenatge per a la història col·lectiva de tots els habitants de Cornellà. (Mirar punt 6).

Arrel d'aquest homenatge, es comença a parlar de tot el que el Joan N. García-Nieto havia acumulat de patrimoni documental. Tot es recollia en un pis que tenia a Cornellà, al carrer Vista Alegre. També li servia d'estudi, on hi passava hores treballant papers com a intel·lectual que era. Llibres, documents o fins i tot propagandes de la clandestinitat eren arreplegats i arxivats per Joan N. García-Nieto. Llavors, per preservar aquest llegat documental i testimoniatge es va crear la Fundació Utopia. El 24 d'Abril es constitueix aquesta Fundació, una institució privada promoguda per CCOO i UGT, els Ajuntaments de Cornellà i Sant Feliu i el Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat. Joan N. García-Nieto dona tot el seu arxiu a la Fundació, i esdevé el seu primer president.

L'any següent, el 1991, prologa el llibre *Humanismo ecuménico* del filòsof i intel·lectual Adam Schaff. Joan N. García-Nieto i Adam Schaff tenien una llarga relació de respecte i admiració mutus. Finalment, el 23 de juliol de l'any 1994 mor mentre celebrava la missa de les vuit del matí a la parròquia de la Verge del Pilar de Cornellà, tal i com feia tots els dies de dilluns a dissabte, acabant així una vida dedicada plenament a la lluita contra les injustícies socials i a favor dels treballadors, sempre amb el cristianisme.

13. Manuel Campo Vidal (Camporrells, Aragó, Espanya, 1951) és un periodista i presentador espanyol de televisió.

3. IDEOLOGIES

Era per tots sabut que Joan N. García-Nieto era un home senzill, i una de les qualitats que tots els entrevistats m'han nomenat de Joan N. García-Nieto (i que a més valoraven moltíssim) era la seva humilitat. Tot i que provenia d'una família benestant (relacionada amb la banca Simeón¹), Joan N. García-Nieto va adoptar un estil de vida diferent.

Ell estava compromès totalment amb la seva fe i amb les persones més desfavorides. Per tant, el seu treball a Cornellà com la seva activitat social i professional es centrava en les seves relacions amb col·lectius polítics i sindicals. Honestat i compromís són dues paraules que defineixen molt bé a Joan N. García-Nieto, al igual que és el títol del llibre que es va publicar quan li entregaren la medalla d'or de la ciutat de Cornellà. Sempre estava compromès amb el més necessitat. Va posar la seva fe i intel·ligència al servei d'aquestes persones, sent honest des de les seves creences i tractant d'aplicar-les.

Primer investigava, aprofundia i analitzava, aprenia cada dia per transmetre aquests coneixements. Després, aplicava tots aquests coneixements a la realitat de llavors, que era la dictadura política, i posteriorment a la transició i també a la democràcia. No feia ostentació de l'amplíssima saviesa que posseïa, especialment en matèria de sociologia del treball, el seu àmbit professional. Ell sempre transmetia tots el que sabia sense demanar res a canvi.

Per aquells temps, ja tenia una perspectiva diferent a l'habitual món eclesiàstic. Abans més que ara, no abundaven religiosos amb una mentalitat d'esquerres. L'Església cristiana sempre ha sigut una institució a favor de les persones adinerades i amb més poder, i per tant, Joan N. García-Nieto no era vist amb bons ulls per molts dels seus companys.

1. El Banc Simeón (actualment en propietat de Caixa Geral de Depósitos) va ser un banc fundat l'any 1857 per Simeón García de la Riva. Estava poc estès per el país, però era rentable i de tradició familiar.

Això era degut a que Joan N. García-Nieto es declarava fermament marxista i comunista. La seva interpretació de la Bíblia i tot el món cristià era diferent al que acostumem a conèixer. Ell veia que la justícia i l'ajuda als altres també formava part de la religió, i per tant, canviar les estructures i mentalitats des de l'arrel que les causa era necessari. Per tant, la fe donava a Joan N. García-Nieto un compromís per la terra, i per tots aquells que viuen en aquesta.

Aquest compromís el va portar a fer gran varietat de tasques i institucions per afavorir a aquells que no reben cap tipus d'ajuda. Un bon exemple és la Coordinadora contra la Marginació. Un moviment nascut a Cornellà on Joan N. García-Nieto s'encarregava d'ajudar a aquelles persones que havien sortit de la presó i tenien problemes de reinserció laboral, o amb aquells que no podien sortir-hi. Les qüestions social i religiosa mai eren oblidades per Joan N. García-Nieto, cada dia posava obstinació per millorar les condicions d'aquells que ho necessitaven.

Però aquests fets també eren vists a llarg termini per Joan N. García-Nieto. Ell creia en la utopia, nom que rep la seva Fundació. Per a ell la utopia no era un impossible, un somni inabastable com ho veu la majoria de gent, sinó un futur pròxim que avui dia no sembla tangible, però demà, gracies a les lluites socials sigui possible. Aquesta utopia en gran mesura va marcar el que seria la visió general de Joan N. García-Nieto en el món social.

Però aquesta realitat no podria ser possible sense l'acció col·lectiva. Ell, com a intel·lectual que era no es posava al capdavant de la manifestació a protestar. Més que a l'acció, Joan N. García-Nieto era una persona transcendent, però alhora era un de més, mai es posava per davant de ningú en cap moment, sinó que aconsellava i donava la seva visió dels fets i parlava com un sindicalista més.

4. CONTEXT HISTÒRIC

Joan N. García-Nieto va viure la dictadura franquista des dels seus inicis fins al seu final. Aquesta etapa, que va des de la victòria del bàndol nacional l'any 1939 fins la mort del seu dictador Francisco Franco, l'any 1975. Les corts franquistes no van tenir iniciativa legislativa. Franco concentrava el poder executiu i el legislatiu en un govern centralitzat. Llavors, el principi de separació de poders propi de la democràcia es trenca. Un fort règim policial que perseguia els membres del partits i dels sindicats clandestins i l'abundància de propaganda a favor de la dictadura són les dues característiques més representatives del franquisme.

Per tant, qualsevol ideologia d'esquerres, comunista o socialista, eren totalment prohibides, a part de l'activitat sindical. També l'expressió catalana i d'altres comunitats amb cultura pròpia eren censurades. Tot això és el contrari de la ideologia de Joan N. García-Nieto. Ell, clarament d'esquerres i amb una alta activitat sindical estava en contra de tot aquest règim i normes imposades per una persona que no tenia el suport de ningú del poble.

Així, Joan N. García-Nieto va ser fortament perseguit per les autoritats de l'època, i comptava amb una fitxa policial extensa. Però, gracies a la seva vocació cristiana les penes imposades van ser menors, que no inexistents. Molta gent com ell van ser reprimits, empresonats o fins i tot morts per culpa d'aquest sistema completament centralitzat.

El 20 de novembre del 1975 mor Franco, i per tant comença el període de transició econòmica fins l'any 1982. En aquest temps, en l'any 1978 entra en vigor la Constitució Espanyola. Aquest període acaba amb el començament del primer govern socialista al poder després del franquisme, amb Felipe González com a cap del govern.

Gràcies a aquests canvis en el govern de l'Estat, canvia radicalment la situació i Joan N. García-Nieto no és perseguit, a l'igual que tots els sindicalistes. La censura disminueix i la llibertat d'expressió és un dret per a cada ciutadà. La repressió policial ja no és estricta com el passat.

Encara que, això no significa que no hi haguessin injustícies. Entre altres problemes, l'atur és un dels principals, i Joan N. García-Nieto protestava amb tots els seus companys del sindicat i del partit per a millorar les condicions. La societat sempre es pot millorar, i més amb la visió d'utopia que Joan N. García-Nieto tenia. Potser, sense aquesta visió utòpica d'ell i altres persones, les realitats d'avui dia, que fa uns anys semblaven impossibles, no existirien.

**Premsa del 20 de novembre de l'any 1975.
Dia en el que mor Franco i comença la transició**

5. APORTACIONS A LA VIDA SOCIAL I SINDICAL

5.1. COORDINADORA CONTRA LA MARGINACIÓ

La coordinadora contra la marginació és un moviment que va néixer a Cornellà l'any 1985. Consistia en un grup de nois que tenien problemes penitenciaris, i que al sortir de la presó es topaven amb dificultats per a la reinserció laboral. Trobar un ambient que aculli a convictes no sempre és fàcil, aquestes persones acostumen a anar senyalades per la societat, i fàcilment poden tornar a ambients maliciosos.

Al principi, ocuparen un local on es va fer el moviment social. La ressonància va ser bastant gran, i l'ajuntament va fer de mediació per a que aquests llocs es respectessin. Era un lloc cultural d'activitats i s'hi feien conferències. Poc a poc es va anant organitzant per ajudar a altres persones.

Joan N. García-Nieto al poc temps hi va entrar. Per aquells temps ja era un home notable, i per tant comptava amb relacions importants. Era cap de sociologia i tenia molta relació amb la política, advocats entre altres figures. És a dir, s'involucrava moltíssim en aquesta coordinadora per tractar d'ajudar a tots aquells que la formaven.

Als anys 90, es constitueix l'associació. No es tracta d'una coordinadora d'associacions, sinó de persones i esforços. L'associació ja és reconeguda per la Generalitat, i és llavors quan comença un programa d'ajuda a persones preses. També es van fer diversos estudis per determinar les necessitats de reinserció social, treball i prevenció de la delinqüència o el consum de substàncies il·legals.

Actualment es troba al carrer Garraf, al barri de Sant Ildefons. La coordinadora ha sigut com un arbre que ha anat creixent. Primer es va fer el programa de presos, que, amb un conveni de l'ajuntament i la Generalitat es fan visites personals a presos de la ciutat que així ho demanen. Es procura estar al costat d'ells per interessar-se: les seves relacions familiars, problemes de salut o dependències. Si no es resol bé la qüestió jurídica hi ha una assessoria jurídica que els ajuda, el PAPP (Programa d'Atenció a Persones Preses i les seves famílies).

Amb el temps, es va veure encara més la importància de la reinserció social, i es van endinsar a crear una empresa d'inserció, Recibaix, de reciclatges. Aquesta empresa té ajuntada per concurs la deixalleria de Cornellà. Compta amb dues botigues en la ciutat de roba i mercat de segona mà, dos camions i ara ha entrat en el programa Roba Amiga (reciclatge de roba), a Brians, molt a la vora de la presó, amb una entitat molt forta a Barcelona (de tipus social) sense afany de lucre. Això dona feina a gent que surt de la presó a més de reciclar recursos.

També s'ha creat La Carena, un centre de formació per evitar que nois i noies del carrer acabin en el món de la marginació. Això és el PQPI (Programes de Qualificació Professional Inicial). També s'ensenyen a nois i noies a fer d'aprenents, ja sigui cuina o restauració, on estava l'ONCE, a la Carretera d'Esplugues.

Joan N. García-Nieto, encara que no va veure l'activitat de la coordinadora tan desenvolupada, va estar als seus començaments, i la seva germana María del Carmen García-Nieto també va participar-hi.

5.2. ACCIÓ SOLIDÀRIA CONTRA L'ATUR

**Acció
Solidària
Contra
l'Atur**

Fundació
Privada

Acció solidària contra l'atur és una fundació que vol donar una resposta a l'atur. L'entitat està formada des de l'any 1981, formada bàsicament per voluntaris que administren un fons econòmic amb l'objectiu de crear nous llocs de treball.

Concedeixen préstecs sense interès per finançar projectes d'emprenedors, ajudes puntuals (especialment a persones amb dificultats econòmiques) i també a empreses i entitats socials de Catalunya.

Va començar l'activitat fa 32 anys, i des d'aleshores ha concebut 10.300.261€ en préstecs, ha arribat amb ajudes puntuals a 27.288 persones i han ajudat a crear 7.542 llocs de treball. En l'actualitat Acció solidària contra l'atur està formada per un patronat, un consell directiu i un consell executiu, 43 professionals col·laboradors voluntaris, i 4 treballadors assalariats.

Joan N. García-Nieto va ajudar a la seva creació. D'alguna manera va plantejar que la comunitat ho haguera assolit. La filosofia d'aquesta fundació és prestar els diners a una persona i tornar-los per a prestar-ho a un altre. L'any en que es va fer l'homenatge, el 1989, l'ajuntament va editar un llibre sobre la vida de Joan N. García-Nieto, *L'honestedat d'un compromís*, i tots els beneficis van anar a parar a aquesta fundació.

5.3. UNITAT D'ACCIÓ SINDICAL

Joan N. García-Nieto considerava que la condició social del treballador requeria un instrument potent, i la divisió sindical no sempre ajudava. El que volia era ajudar sempre a que les diferències que venien donades entre els diferents sindicats fossin minimitzades pels compromisos d'acció comú: formació, relacions personals, conferències, divulgacions...

Joan N. García-Nieto era un home compromès amb Comissions Obreres, però no volia la divisió entre els sindicats, sinó mantenir tot allò que tenen en comú. Després de la transició es formen dos grans sindicats a Espanya, Comissions Obreres (CCOO) i Unió General de Treball (UGT).

Símbols d'Unió General de Treball i Comissions Obreres respectivament

5.4. CRISTIANISME I JUSTÍCIA

Cristianisme i Justícia és un Centre d'Estudis dedicat a la reflexió social i teològica. Va ser creat el 1981, promogut pels jesuïtes de Catalunya com a resposta a la tasca prioritària “del servei de la fe i la promoció de la justícia” Agrupa un equip interdisciplinari format per més de 80 professors i professores de ciències socials i teologia, professionals i experts que estan en contacte directe amb les realitats socials.

Objectiu:

A través d'una reflexió social i teològica que analitzi en rigor, denunciï des del compromís i proposi alternatives, contribueix a la transformació d'aquelles realitats generadores d'injustícies, per avançar cap a un món més humà i just, i una església més al servei dels pobres en col·laboració amb altres persones i entitats amb objectius similars.

Com ho fan?

El treball es realitza sobre tot en dos nivells:

1. Estudi i reflexió interdisciplinària a través de seminaris interns i grups de treballs.
2. Difusió mitjançant cursos, conferències, xarxes socials i sobre tot quaderns que arriben a més de 4500 persones de tot el món.

Joan N. García-Nieto, després de treballar a ESADE fins l'any 1980, amb la creació de Cristianisme i Justícia va esdevenir el cap de l'àrea social. Feia seminaris, elaborava informes o quaderns.

Cristianisme i Justícia és un centre creat pels jesuïtes a Barcelona, precisament per treballar la reflexió en aquest camp de la fe i la justícia, dues coses que no estan separades, sinó que una fe que no porta a la justícia és una adulteració del Cristianisme.

Està format per dos àmbits, l'àrea social i l'àrea teològica. Per tant, Cristianisme i Justícia a més té una característica important, que és la capacitat que tenen els jesuïtes d'arribar a la nostra societat. Tenen unes xarxes socials molt nombroses. A més, els quaderns que realitzen tenen una difusió molt àmplia en l'àmbit econòmic, polític i social.

Les activitats en Cristianisme i Justícia en l'àrea social segueixen sent molt importants, i la petjada de Joan N. García-Nieto encara segueix, va quedar plasmada en els primers quaderns i en moltes línies d'actuació del centre d'estudis.

5.5. CRISTIANS PER EL SOCIALISME

El grup Cristians pel socialisme va ser un moviment polític i cultural que va néixer a Xile el setembre de 1971 que acollia cristians d'esquerres. Es tractava d'una iniciativa que va sorgir a partir de la realitat Llatinoamericana, principalment de pobresa i exclusió social a meitats del segle XX. Llavors és el moment en que s'intenta fer un diàleg entre cristianisme i marxisme. Comptava amb teòlegs molt importants com Gustavo Gutiérrez¹, Joan N. García-Nieto en formava part.

Parlar de la població més desafavorida en Amèrica Llatina era referir-se a una part molt important de la població, pensaven que la fe tenia que estar al servei dels qui més ho necessiten per resoldre problemes concrets. Els primers documents es van fer a Medellín. Després es va estendre fins a Espanya l'any 1973, però a la clandestinitat que hi havia a la dictadura de Franco. A partir d'aquest moment es va crear el moviment que va impulsar a tants a la reflexió, sobre tot en l'àmbit espanyol, una lluita com cristians en el si dels partits polítics, y en aquest cas fonamentalment partits polítics comunistes, socialistes o d'esquerres per valorar, donar importància a la fe en l'àmbit polític.

Es fa una trobada a l'any, i els dos últims anys s'ha parlat de l'ADN de cristians pel socialisme. El que aquest moviment vol fer és impulsar que els cristians entrin al joc polític de la societat, comproment-se per la part de l'esquerra.

A Espanya, un personatge fonamental per a la creació i el desenvolupament del moviment va ser Alfons Carles Comín.

1. Gustavo Gutiérrez Merino (Lima, Perú 1928) és un filòsof i teòleg peruà, un dels precursors de la Teologia de l'alliberament.

5.6. COMUNITAT CRISTIANA GARCÍA-NIETO

La “Comunitat Cristiana Joan Garcia-Nieto” es va formar l’any 1966, bàsicament a partir de persones que pertanyien a moviments socials com la JOC, HOAC, ACO... Joan N. Garcia-Nieto Paris va ser el seu animador. Constitueix un grup de persones, totes amb la mateixa fe cristiana, que es relacionen entre ells, celebren la missa, aprofundeixen en la fe i ajuden a un compromís. També col·laboren amb causes socials com són la Coordinadora contra la marginació o l’Acció solidària contra l’atur.

Aquesta comunitat encara es reuneix cada setmana els dissabtes al vespre per celebrar l’eucaristia. Aproximadament la formen 50 persones. Consisteix a fer actes religiosos, compartir treballs i etcètera. A part, a vegades fan alguna celebració, com aniversaris. Josep M. Rambla es va incorporar a la comunitat i va substituir en Joan N. García-Nieto en la seva tasca dinamitzadora. Des de llavors participa regularment en la comunitat.

Un any després de la mort de Joan N. García-Nieto, la comunitat va anomenar-se “Comunitat Cristiana Joan N. García-Nieto”. Anteriorment se la coneixia com “Comunitat de Santa Maria”, perquè les reunions eren -igualmente que a l’actualitat– als locals d’aquesta parròquia.

6. HOMENATGE DE 1989 I LLEGAT

El 3 de març de l'any 1989, Joan N. García-Nieto és nomenat fill il·lustre de Cornellà, i se li atorga la medalla d'or de la ciutat. La celebració va ser en l'església de Santa Maria, al costat de l'ajuntament. Però, Joan N. García-Nieto no ho veia com una jubilació, ni tampoc com un mèrit per la seva trajectòria, sinó com un reconeixement a la història col·lectiva de la ciutat de Cornellà i de tots els obrers. Així que ell volia seguir amb la tasca que havia fet durant tota la seva vida, o com ell va dir: "continuar l'aventura".

**Església de Santa Maria, on es va celebrar l'acte d'homenatge.
Situada al costat de l'ajuntament**

En el discurs comenta que tenia esperança per al futur, animava a tots els ciutadans i ciutadanes que aconseguissin arribar a la utopia d'un món millor. Havien de crear fites utòpiques per arribar a les seves metes.

Volia un futur sense atur, tenia un horitzó d'utopia. No era una utopia irreal, sinó una inspiració cap al futur. Això que encara no existeix però que pot existir.

Una part molt important del discurs és quan cita les quatre coses a les que no renunciem, quatre punts que marcaven com era Joan N. García-Nieto, el definien a ell com a persona, però també a molts que els envoltaven, i deia així:

No renuncio:

1. A ser fill de Catalunya, vivint 25 anys a Cornellà, identificat amb els que han vingut des de fora cercant una llar.
2. A ser home de fe cristiana viscuda en el si de la comunitat de base de Cornellà.
3. A ser fill de Sant Ignasi, amb vocació per la justícia.
4. A la seva militància sindical a CCOO i al PSUC.

Clarament, el discurs defineix a Joan N. García-Nieto. Primer, era català, cornellanenc i s'identificava amb aquells que venien de fora buscant un treball. Segon, jesuïta, cristià ordenat que no renuncia a la seva fe. Tercer, comptava amb un gran sentit per la justícia, i lluitava per aconseguir-la. I quart, la seva condició política, militant de Comissions obreres i del PSUC.

Aquest acte era un homenatge a tot. Joan N. García-Nieto, amb el seu discurs d'acceptació mostra la seva personalitat, el seu caràcter, el seu llegat, i entre tota la seva obra, el que ha fet, serví per recollir molt de material i testimoni històric. Va voler fer un homenatge digne de coneixement històric per preservar un llegat. A més, van haver-hi intervencions com la de Manuel Campo Vidal, un periodista cornellanenc, o l'exalcalde José Montilla¹.

1. José Montilla Aguilera (Iznájar, Còrdova, 15 de gener de 1955) és un polític català, actualment senador al Senat espanyol. Ha estat alcalde de Cornellà de Llobregat, president de la Diputació de Barcelona, ministre d'Indústria, Turisme i Comerç del Govern Espanyol i president de la Generalitat de Catalunya.

Va ser dins de l'església l'homenatge, i després al Pati Blau², al costat del carrer Rubio i Ors, es va fer un sopar. Hi havia moltíssima gent, José Montilla, Frederic Prieto³, el president del PSUC Rafael Ribó⁴, alcaldes del Baix Llobregat... I després també molts ciutadans.

Amb motiu de l'homenatge, s'edita el llibre *L'honestedat d'un compromís*, on es recull part de la vida, pensaments i escrits de Joan N. García-Nieto. El va editar l'ajuntament. A més, tots els beneficis van anar a parar a Acció solidària contra l'atur (punt 5.2).

***L'honestedat d'un compromís*, llibre publicat en commemoració de l'homenatge a Joan N. García-Nieto.**

A més, compta amb una escultura al parc Rosa Sensat, anomenada també *L'honestedat d'un compromís*. Va ser feta per l'escultor Ricard Váccaro⁵ l'any 2003, realitzada amb acer inoxidable, amb 4 metres d'altura. També, la biblioteca central de Cornellà acull el seu nom, al carrer Mossèn Andreu (Gavarra).

***L'honestedat d'un compromís*, escultura de Ricard Váccaro feta en honor de Joan N. García**

2. El Pati Blau era un local de ball i centre cultural que va ser clausurat a principis del segle XXI.
3. Frederic Prieto va ser el primer alcalde de la ciutat de Cornellà de Llobregat després de la dictadura. Representava al Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC)
4. Rafael Ribó i Massó. (Barcelona, 10 de maig de 1945) és un polític català. Fou diputat al Parlament de Catalunya i a les Corts Generals. És el síndic de Greuges de Catalunya.
5. Ricard Váccaro és un escultor local. També va idear l'Homenatge a Joan Miró (Cornellà de Llobregat)

7. LA FUNDACIÓ UTOPIA

La Fundació Utopia - Joan N. García-Nieto és una entitat creada l'any 1990 a iniciativa de les principals forces sindicals del Baix Llobregat (CCOO i UGT), juntament amb els ajuntaments de Cornellà i Sant Feliu, el Consell Comarcal, el Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat i la Diputació de Barcelona. Els seus objectius se centren en oferir un servei públic de consulta d'un fons documental únic constituït per valuosa documentació de caràcter històric, social i sindical; i crear un espai de reflexió plural i obert on es puguin conèixer i analitzar els nous reptes i canvis a què s'enfronta la societat, especialment en el món del treball. Als temps de la seva fundació es trobava al parc Can Mercader. Actualment és al Castell de Cornellà.

Els seus inicis van començar en els darrers anys de la vida de Joan N. García-Nieto. Quan l'ajuntament de Cornellà, llavors, l'alcalde José Montilla, decideix fer el seu reconeixement, es comença a parlar de tot el que havia acumulat de patrimoni documental. Ell tenia un pis, que li servia d'arxiu i estudi, al carrer Vista Alegre. Allà va acumular-hi un munt de papers de la clandestinitat de Comissions Obreres, que es llançaven pels barris, llibres, documents... També va guardar part de l'arxiu que venia de l'institut d'estudis laborals, a ESADE, on hi havia passat un temps impartint classes.

Llavors, amb tots aquests fulls documentals van pensar com es podien preservar per la història viva de les lluites socials, la lluita política, la clandestinitat de la ciutat de Cornellà i al Baix Llobregat. La millor manera de preservar aquests documents era fer una fundació. Aquesta fundació en principi es nomenaria Joan N. García-Nieto, però Joan N. García-Nieto va preferir el nom d'utopia, per la qüestió de que les lluites socials consisteixen en una utopia real en un futur pròxim. "Les utopies d'avui poden ser les realitats del demà".

La utopia era el ser de Joan N. García-Nieto, el seu estar a la vida. I a més relligava el seu compromís religiós, sindical, obrer i polític, Comissions Obreres i el PSUC, i sobre tot amb la gent més feble de la societat. Aquests eren els seus tres compromisos, religiós, polític i l'ajuda a qui més ho necessita, el vertader significat de la Fundació Utopia.

La fundació sempre ha sigut un instrument de dipòsit del que ha estat el moviment sindical i polític a la comarca, una referència per a joves estudiants, on hi ha el fons documental.

El naixement de la seva fundació va ser un testimoniatge, no a la seva història, sinó a la història col·lectiva (tal com diu en el seu homenatge) d'una gent d'un moment determinat, i sobre tot una referència moral, simbòlica que costa molt de mantenir. La fundació és un homenatge a ell però sobretot a totes aquelles persones que van lluitar pel canvi democràtic, la transformació social, que no es van resignar a una realitat negativa, sinó que van lluitar per transformar-la.

Castell de Cornellà, actual emplaçament de la Fundació Utopia

8. METODOLOGIA

Durant la realització d'aquest treball he consultat diverses fonts d'informació des del moment que se'm va encarregar realitzar-ho. Primer, la meua professora i tutora del treball em va deixar *L'home i els seus escrits*, llibre publicat per Cristianisme i Justícia deu anys després de la mort de Joan N. García-Nieto. A més, va facilitar-me el contacte amb la Fundació Utopia, a l'igual que em va aconsellar per a diverses parts del treball.

També vaig consultar a la biblioteca central de la ciutat, que porta el seu mateix nom. Llibres com *L'honestat d'un compromís* o *Un projecte de societat en clau d'utopia*, entre altres quadernets de Cristianisme i Justícia van ser el que em van oferir per a consultar.

Després, a la Fundació Utopia vaig conèixer a Carmen Caballero i a Jordi Izquierdo. Ells em van facilitar tota la informació possible i una gran varietat d'escrits per a portar a terme el meu treball. També em van parlar de Joan N. García-Nieto, i a més, van preparar-me quatre entrevistes amb persones que l'havien conegut. Ells van fer-me una guia dels temes que podia tractar amb cada un.

Josep M. Rambla i Blanch: Amb Josep, jesuïta i company de Joan N. García-Nieto, vaig tenir la oportunitat de visitar la seva casa, la mateixa on va viure Joan N. García-Nieto, al carrer Buri. Allà em va ensenyar el menjador on feien les reunions i fins i tot el seu dormitori. Li vaig preguntar sobre la comunitat cristiana García-Nieto, sobre la Coordinadora contra la marginació de Cornellà i també com era la seva vida quotidiana.

Eduardo Rojo: Professor de la Universitat Autònoma de Barcelona. Company i deixeble de Joan N. García-Nieto. La seva entrevista va ser a la Fundació Utopia, on va parlar de Cristianisme i Justícia, d'Alfons Carles Comín i de la vida acadèmica de Joan N. García-Nieto.

Francesc Castellana: Amic de Joan N. García-Nieto i president de la Fundació Utopia, on el vaig entrevistar. Em va parlar de la Fundació i el perquè del seu nom, però també de la unitat d'acció sindical i la seva vida als sindicats.

Benigno Martínez: Militant de Comissions Obreres. L'última entrevista va ser a CCOO (carretera d'Esplugues), on el vaig preguntar sobre l'aportació de Joan N. García-Nieto als moviments socials, la seva relació amb Comín, el sindicat de Comissions Obreres i la seva vida sindical, sobre l'Institut d'estudis laborals, l'estat d'excepció a Manresa, Acció solidària contra l'atur, i Cristians per el socialisme.

Les entrevistes, junt amb tota l'ajuda que se m'ha ofert han fet possible aquest treball. Encara que el que hi ha redactat als llibres és important, en aquest cas, escoltar d'algú que va viure amb Joan N. García-Nieto la seva vida i les lluites socials és totalment diferent, i ha estat una gran ajuda.

9. RESULTATS

Agafant com a referència el testimoni oral que he recopilat i està escrit a l'annex, es pot veure com era Joan N. García-Nieto al dia a dia, la seva personalitat i manera d'actuar, on actuava per tres camins, sempre ajuntats, aquests eren:

1. La vida religiosa
2. La vida sindical
3. L'ajuda als més pobres i desfavorits

Però a més es veu la seva fervent batalla cap a les injustícies. Com el treball d'una persona podia ajuntar a un col·lectiu tan gran per a una mateixa causa, la justícia. Això és un aspecte que es valora moltíssim de Joan N. García-Nieto. Potser siguin valors que faltin avui en dia, que encara que la seva feina va ser enorme, resti treball per fer.

És indiscutible que sense ell i totes les persones que seguien la mateixa causa, la història del Baix Llobregat no seria la mateixa. No solament de la comarca, aquesta visió utòpica que va transmetre a moltíssima gent va ser un dels aspectes que van canviar la política d'Espanya durant els períodes de transició i democràcia, però també una lluita incansable contra el règim franquista, que va fer possible deixar unes condicions de vida inhumanes per tenir una societat justa i igualitària per a tothom.

En definitiva, aquest llegat documental que és la Fundació Utopia, però també la seva visió d'utopia va ser el que Joan N. García-Nieto va deixar a les següents generacions. Aconseguir un canvi, un futur que avui sembla un somni, però que amb l'esforç de tots nosaltres és possible convertir-ho en un present real

10. CONCLUSIONS

Aquest treball es va realitzar com una manera de conèixer més a Joan N. García-Nieto, un home que, tot i haver fet una gran tasca per al municipi de Cornellà de Llobregat, la comarca del Baix Llobregat i tots els seus habitants, sembla oblidat per les noves generacions. D'aquesta manera, el que he volgut fer és preservar una mica més la seva memòria i pensaments mitjançant aquest treball de recerca i també amb l'annex que conté les quatre entrevistes que vaig realitzar a diferents personalitats relacionades amb ell.

No em sembla just que per a molts dels ciutadans que no hagin viscut la lluita sindical, la transició i la recuperació de la democràcia no tinguin aquest període present com una cosa que va passar i és necessari recordar, tenir en compte que tots els drets que tenim van ser gràcies a persones que com Joan N. García-Nieto van lluitar per ells, i per tant, sense la seva ajuda la nostra societat seria diferent, i d'alguna manera valorar els drets que tenim i seguir aquest llegat històric i la lluita per la utopia que Joan N. García-Nieto només va deixar en el moment de la seva mort.

Per tant, he tingut el gust d'ensenyar als meus companys de classe, amics i familiars qui era Joan N. García-Nieto, donar a conèixer a aquesta persona que, vivint de manera tan humil, va treballar fins l'últim dia de la seva vida per fer possible el somni d'una societat justa, que ell creia que mitjançant la lluita contra les injustícies s'acabaria aconseguint.

Per tant, d'alguna manera, m'he conscienciat, i també a les del meu voltant, el valor de la lluita per la justícia, que sense reivindicar podem perdre els drets que una vegada, els que van estar abans que nosaltres i es van sacrificar, van aconseguir. Ara i sempre és moment de seguir el seu llegat i no perdre la lluita que va fer possible un present com l'actual.

11. SÍNTESI D'ENTREVISTES

11.1. ENTREVISTA AMB JOSEP RAMBLA I BLANCH

Josep Rambla i Blanch és jesuïta i teòleg. Especialitzat en espiritualitat ignasiana. Estudia l'espiritualitat a partir de la inserció en un medi popular i en la acció social.

L'entrevista amb Josep Rambla i Blanch la vaig realitzar el dimarts 14 d'octubre de l'any 2014. Va ser a casa seva, al carrer Buri del barri de Sant Ildefons. Aquest és el mateix lloc on va viure Joan N. García-Nieto. Em va ensenyar el mateix dormitori on dormia i també el menjador que utilitzaven per fer reunions. L'entrevista va ser a les 16:00 hores, i aproximadament va durar una hora.

Josep Rambla i Blanch era company de pis de Joan N. García-Nieto. Els dos compartien opinions semblants, ja que eren jesuïtes amb una ideologia similar sobre la religió Cristiana. La justícia i la ajuda als altres és una part fonamental del Cristianisme, i com em va explicar, el centre d'estudis Cristianisme i Justícia es fomenta en aquesta tesi.

L'entrevista comença amb una explicació detallada de la vida de Joan N. García-Nieto. Els seus costums dia rere dia en un àmbit tant eclesiàstic com docent. Cal destacar la seva rigurositat en totes les activitats que feia al llarg de la seva jornada. La missa dels matins, les classes diàries a ESADE o tota l'ajuda que oferia a les múltiples associacions son un clar exemple del compromís que portava sempre a terme. Diversos moviments van sorgir arrel d'aquestes accions que es feien a la ciutat de Cornellà, com és la Coordinadora contra la Marginació. En aquest punt de l'entrevista, Josep Rambla i Blanch em diu amb gran detall tota la funció que té aquesta entitat i els seus esforços per millorar la societat.

Joan N. García-Nieto, com a jesuïta capellà vivia les coses molt unides, ja que unia tant religió com política, amb una profunda vivència de l'actualitat d'aquell temps. Per tant, va estar treballant en la formació de sindicats i amb les lluites socials, però també animava a aquelles persones cristianes que dominaven aquell camp. Diverses associacions a les que pertanyia d'aquest caire eren la JOC (Joventut Obrera Catòlica), la GOAC (Germandat Obrera d'Acció Catòlica o la ACO (Acció Catòlica Obrera).

Josep Rambla i Blanch també parla de la comunitat cristiana Joan N. García-Nieto, que consisteix en un grup de persones que es reuneixen cada setmana al vespre per celebrar l'eucaristia. Aproximadament la formen uns cinquanta membres. A més, reflexionen sobre temes com la fe, la Bíblia o algun problema social. D'alguna manera, el que aquesta comunitat vol fer és reunir un reduït grup de cristians per realitzar els actes anteriorment citats.

A més, aquesta entitat col·labora amb altres institucions mencionades en el treball, com són la Coordinadora contra la marginació o l'acció solidària contra l'atur, on Joan N. García-Nieto també va participar. Aquestes diverses associacions tenen un marcat caire social, on diversos trets característics de Joan es veuen reflectits, es combina tant la qüestió social de l'ajuda als més necessitats com una forta base Cristiana.

Per últim, a l'entrevista, es parla d'una persona molt important dins de la vida de Joan N. García-Nieto, Alfons Comín. També reivindicava moltes posicions socials de l'època, i per tant comptava amb una ideologia semblant a la del seu amic. Ell es dedicava al camp de la reflexió i la docència, i per tant, tenia l'ideal de transformar la societat on vivien. Encara que semblessin oposats, tant Alfons Comín com Joan N. García Nieto eren molt semblants en diversos aspectes.

Aquesta entrevista revela molts trets característics de Joan N. García-Nieto. Per començar, i molt important és la seva fe Cristiana. Josep Rambla i Blanch, com a jesuïta, parla de la relació entre el Cristianisme i la societat treballadora, dues coses que estan més juntes del que sembla, i així és com ells ho creien. També, com a company de pis, se sap la rutina d'aquest personatge. Joan N. García-Nieto es podria considerar un personatge polièdric, és a dir, compta amb diverses cares en la seva forma de ser, tal i com es mostra en l'entrevista. La seva dedicació a projectes socials, l'ensenyament o la forta fe Cristiana que posseïa en són testimoni.

També és interessant saber gran part dels projectes en que va participar. Associacions tant Cristianes com no van rebre una fort ajuda de Joan N. García-Nieto. Empreses socialistes com religioses comptaven amb la seva col·laboració per portar a terme el seu gran compromís amb una societat que tant abans com ara necessitava una bona reunió d'esforços per prosperar conjuntament.

11.2. ENTREVISTA AMB EDUARDO ROJO

Eduardo Rojo és catedràtic de Dret del Treball i de la Seguretat Social de la Universitat Autònoma de Barcelona. És el vicepresident executiu de la Fundació Utopia Joan N. García-Nieto d'Estudis Socials del Baix Llobregat. L'entrevista amb Eduardo Rojo la vaig realitzar el dimecres 15 d'octubre de l'any 2014. Va ser a la Fundació Utopia, al Castell de Cornellà. L'entrevista va ser a les 17:45 hores, i aproximadament va durar una hora.

Eduardo Rojo es considera deixeble de Joan N. García-Nieto. Es van conèixer a principis dels anys 70 en els cursos sobre sociologia del treball organitzats per l'Institut de Ciències Socials. A partir d'aquest moment, comparteixen coneixements sobre temes que dominen els dos, com és la sociologia del treball. Més tard, comencen a treballar junts en el centre d'estudis Cristianisme i Justícia, on tracten problemes com l'atur o l'exclusió social. Com és habitual en CiJ, elaboraren alguns estudis i quaderns referits a la matèria.

Honestedat i Compromís, és el títol del llibre homenatge de Joan N. García-Nieto, però també com diu Eduardo Rojo, descriu molt bé la personalitat del jesuïta. Un compromís honest amb la seva fe i les persones més desfavorides. Aquest mateix compromís va ser la raó per la seva activitat social i sindical tant a Cornellà com a la comarca, però també marcava la seva manera de ser i d'actuar. Era amb la societat que tenia aquest compromís, una lluita per millorar les condicions dels treballadors mitjançant sindicats, però també recurrent a la fe.

Però, totes aquestes accions que realitzava sempre la feia des d'un caràcter humil que, sense fer ostentació de la seva intel·ligència, demostrava una clara ideologia a favor de una societat digna i igualitària per a tothom.

És necessari destacar com els problemes que nombrava Joan N. García-Nieto en molts dels seus escrits encara tenen una important vigència. Parlem d'una renda mínima o un salari mínim respectuós, que avui dia són un debat d'actualitat. Temes que, ja en un passat Joan N. García-Nieto ja lluitava per aconseguir aquesta possible utopia en un futur pròxim.

Alfons Comín també és nomenat en aquesta entrevista. Com a cristians i comunistes tenien una manera semblant de veure el món, i per tant, les seves idees és complementaven molt bé. Cristianos por el socialismo és un moviment polític i cultural en el que van participar junts. Consistia ajudar a aquelles persones desfavorides que vivien la realitat dels anys 70 en l'Amèrica Llatina, on el clima polític era poc estable.

ESADE també forma part d'aquesta entrevista. Es parla de com va anar formant als futurs empresaris dels anys 80 i 90 com a professor. L'IEL (Institut d'Estudis Laborals) també va ser important en la vida de Joan N. García-Nieto. Diversos documents referents al sindicalisme cristià en Espanya al igual que en ESADE es van publicar, comptant tots ells amb una alta qualitat.

Durant tota l'entrevista, es pot escoltar una característica molt important. Joan N. García-Nieto tenia capacitat per animar, era prou convincent per a que totes aquelles lluites socials que volia realitzar comptessin amb l'ajuda d'un gran nombre de persones. Però això no es deu únicament a la seva habilitat de denunciar i donar a conèixer temes d'àmbit polític i social, la seva gran intel·ligència i manera de veure el món feia una visió de l'actualitat que atrapava als seus coetanis. Els hi donava raons per indignar-se i lluitar per aquesta utopia que la que parlava. Un futur que no sigui impossible, ja que arreplegant tots els nostres esforços serà possible en un futur.

Eduardo Rojo, tal i com diu a l'entrevista, es considera deixeble de Joan N. García-Nieto, el qual "el va aportar una visió oberta de la vida". Aquesta fase significa que abans de parlar s'ha de tenir un coneixement previ d'allò que dius, que aquest coneixement requereix estudi i investigació, i per últim, que si d'aquest s'extrau una conclusió, hi ha una realitat sobre la que es pot incidir per canviar-la en funció d'allò que saps i la teva aportació pràctica.

Aquesta visió de futur segueix sent això, ja que la realitat no dista tant de la del segle passat. Encara existeixen injustícies socials per les que lluitar. Però un llegat que Joan N. García-Nieto va deixar són les seves ideologies que persones com Eduardo Rojo comparteixen, ideals d'utopia vers un futur impossible en un present, però que necessita ser realitat en un futur.

11.3. ENTREVISTA AMB FRANCESC CASTELLANA

Francesc Castellana és l'actual president de la Fundació Utopia. L'entrevista va ser a la mateixa Fundació el dijous 16 d'octubre del 2014 a les 17:00 hores.

Com a president de la fundació, el primer que em va explicar Francesc va ser l'inici d'aquesta. Arrel de l'homenatge realitzat l'any 1989, es comença a pensar en la possibilitat d'arreglar tot el material històric que Joan N. García-Nieto havia acumulat. Aquest fons no és un conjunt de documents, sinó d'històries i esforços compartits entre tots els ciutadans que van viure els temps després de la Dictadura Franquista. Llibres de textos o papers de al clandestinitat són els fons dels que disposa.

Utopia, que es nomena d'aquesta manera per Joan N. García-Nieto, conté la seva filosofia i manera de veure la vida. Les realitats d'avui són les utopies d'ahir que es van aconseguir mitjançant la lluita social.

Joan N. García-Nieto volia que, mitjançant aquests esforços s'aconeguís aquesta utopia, i per tant, mitjançant la seva intervenció en nombroses institucions de caire social així ho va aconseguir amb l'ajuda de tots els ciutadans. Aquests gestos permetien guanyar-se el respecte dels seus coetanis, encara que la seva ideologia s'allunyés.

Com s'ha dit anteriorment, la Fundació Utopia va néixer arrel del seu homenatge del 1989, però que Joan N. García-Nieto no s'atribuïa, afirmava que aquest acte era per aquelles persones que van viure tots els canvis socials durant i després la Dictadura i van fer possible que la societat millorés, però que, aquesta feina no s'havia acabat, ja que encara quedaven utopies que complir, aconseguir una societat totalment justa per a tothom.

Un valor molt representatiu de Joan N. García-Nieto era la seva activitat sindical, que la portava a terme per aconseguir aquesta societat utòpica. En les vagues que es van començar a fer en l'Espanya socialista, després de superar la Transició, ell actuava d'una manera transcendent. No es posava al capdavant de es manifestacions, ell era un de més, actuava de manera igualitària amb aquells que sabien més o menys. Era un intel·lectual, però era un sindicalista més.

Aquest fet de que ell es veiés com un manifestant més, igual que qualsevol ciutadà, trenca amb l'antiga percepció de l'Església Cristiana. Les antigues jerarquies eren rebutjades per Joan N. García-Nieto, que, encara provenir d'una família amb un alt poder econòmic, vivia amb molta humilitat. Això concorda amb els seus pensaments d'una societat igualitària per a tothom.

Més tard, Francesc em parla de la unió d'acció sindical, l'ideal que Joan N. García-Nieto tenia, que tots els sindicats col·laboressin, ja que gairebé segueixen la mateixa causa. Un treball digne, els drets de la vaga són temes que, malgrat siguin d'actualitat, també eren assumptes de discussió en aquells temps. Que la veu dels ciutadans es senti és molt important, i instruments com la vaga són els que s'utilitzen per protestar. Si es nega aquest dret, també ho faran amb els altres.

Joan N. García-Nieto sempre va ser una persona al servei de la ciutat, de totes aquelles persones que hi vivien, i fets com l'escultura de Ricard Vaccaro mencionada a l'entrevista o l'entrega de la medalla de la ciutat de 1989 en són testimoni de l'homenatge que s'ha fet a aquesta persona al llarg dels anys per Cornellà.

Com va dir en el seu discurs de 1989, es considera fill de Catalunya, però també s'identifica amb totes aquelles persones que venien d'altres regions per treballar fora. Això és degut a l'alta emigració de persones cap a comunitats amb més indústria per treballar cap a mitjans del segle XX. Joan N. García-Nieto volia una unitat entre tots els habitants de la ciutat, per així arreplegar esforços i aconseguir d'aquesta una societat millor i més igualitària.

Tenia una visió de futur que el permetia captar totes aquelles injustícies i les solucions que podien tenir en un futur. Recordem que, ell era un manifestant més, i que, per tant, des de la transcendència, aconsellava com a intel·lectual i animava a les masses a reivindicar tots els seus drets.

11.4. ENTREVISTA AMB BENIGNO MARTÍNEZ

Benigno és un militant de Comissions Obreres que sempre ha estat en el front de la lluita per les reivindicacions veïnals més fonamentals i per la recuperació de les llibertats, una vegada recuperada la democràcia, continua la seva militància al servei dels més desfavorits i marginats. És, en definitiva, un fidel continuador de la tasca de Joan N. García-Nieto.

L'entrevista va ser a l'edifici de Comissions Obreres, el 20 d'octubre a les 18:00 hores.

Benigno Martínez va viure amb Joan N. García-Nieto fins finals dels anys 70. En aquesta època estaven en un clima de forta repressió per part de les forces polítiques. El dictador Franco oprimia a aquelles persones contraries al seu règim, i ell, com a comunista era fortament perseguit per les autoritats. Diverses manifestacions i reunions van fer que, un dia, mentre estaven tots units a casa seva, Joan N. García-Nieto fos empresonat a Manresa.

Tres mesos després va sortir lliure, i l'any 1978 s'instaura la Constitució. Aquest fet l'anima a fer més activitats socials i sindicals. Junt amb Benigno Martínez i altres persones ajuden en tasques socials i sindicals com Comissions Obreres, ambdós afiliats, Cristians pel Socialisme o Acció Solidària contra l'Atur.

En aquesta entrevista també es comenta el tema de la fundació Utopia. La seva apertura arrel de l'homenatge. Cal destacar el fet que Benigno Martínez dona importància a tot el treball de fonts orals que la fundació conté, molts dels testimonis dels treballadors de la comarca del Baix són recollits com a fons de la fundació.

Benigno Martínez també parla del seu homenatge, el que Joan N. García-Nieto va dir i totes aquelles persones que eren presents aquell dia. Personalitats de les comarques del voltant van acudir, ciutadans...

Però, més precisa és la seva explicació de la formació de comissions obreres al Baix Llobregat. La suma d'esforços que, una vegada acabada la Dictadura i fins i tot temps abans es va realitzar.

A més explica el seu arrest a Manresa i de quina manera va ocórrer. Ell va viure durant una temporada amb Joan N. García-Nieto, i per tant també diu com era a la vida quotidiana, quines eren les seves rutines i totes les reunions, que per llavors no eren legals, es realitzaven al menjador de casa seva.

Altre aspecte a destacar, i al igual que m'han nombrat en les altres entrevistes és la forta activitat a les manifestacions, el seu caràcter i gran compromís per a les lluites socials.

En la Imatge anterior es veu a Joan García-Nieto durant la primera manifestació durant el govern socialista. Ell era un manifestant més, encara que provingués d'una família burgesa, la seva humilitat estava sempre present, però més les seves reivindicacions per una societat més igualitària i justa.

Per últim, l'acció solidària contra l'atur també és nombrada com una de les institucions en les que va participar. Important és el seu paper en la vida de persones que necessiten un préstec per qualsevol problema. Aquesta i moltes més associacions són en les que ell va participar, sempre donant suport a qui més ho necessita.

12. BIBLIOGRAFIA

- **Llibres i quaderns**

GARCÍA-NIETO, Joan N.: *L'home i els seus escrits*. Edita el centre d'estudis Cristianisme i Justícia. Barcelona, 2004.

GARCÍA-NIETO, Joan N., ROJO Eduardo: *Atur, treball, planificació de futur*. Col·lecció "cristianisme i justícia" n. 8. Edita: Llibreria editorial prov. Tarrac. 1985.

GARCÍA-NIETO, Joan N.: *Pobresa i Exclusió Social*. Col·lecció "cristianisme i justícia" n. 20. Edita: Llibreria editorial prov. Tarrac. 1987.

GARCÍA-NIETO, Joan N.: *Un projecte de societat en clau d'utopia*. Col·lecció "cristianisme i justícia" n. 27. Edita: Llibreria editorial prov. Tarrac. 1989.

GARCÍA-NIETO, Joan N., ROJO Eduardo: *El futuro del sindicalismo*. Col·lecció: "Cuadernos: noticias obreras" n. 10. Edita Noticias obreras. Madrid 1986.

GARCÍA-NIETO, Joan N.: *Tiempos modernos...* *El Control capitalista y la respuesta obrera*. Col·lecció "Primero de mayo" n. 3. Editorial Laia.

GARCÍA-NIETO, Joan N.: *La lluita per la utopia*. Col·lecció: Guies d'estudi del Baix Llobregat, n. 3. Edita: Fundació Utopia-Joan N. García-Nieto. Estudis socials del Baix Llobregat. Baix Llobregat, 2005.

GARCÍA-NIETO, Joan N.: *L'honestedat d'un compromís*. Edita l'ajuntament de Cornellà de Llobregat. Cornellà de Llobregat, 1989.

SCHAFF, Adam: *Humanismo ecuménico*. Edita Trotta. Madrid, 1993.

TARDÀ I COMA, Joan: *Cornellanencs*. Edita l'ajuntament de Cornellà de Llobregat. Cornellà de Llobregat, 1996.

V.V.A.A: *El futur democràtic es diu socialisme: La Utopia Necessària*. Col·lecció Utopia. Edita: Fundació Utopia d'estudis socials del Baix Llobregat. Cornellà de Llobregat.

- **Revistes**

Imaginem des de la iniciativa local. Número 2. Edita Imaginem. Barcelona, 1989.

Mundo obrero. Número 352. Edita PCE. Madrid, 1985.

Serra d'Or. Número 386. Edita Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona, 1992.

- **Webgrafia**

Pàgina web de la Fundació Utopia: <http://www.fundacioutopia.com/>

Centre d'Estudis Cristianisme i Justícia: <http://www.cristianismeijusticia.net/es/joan-garc%C3%AD-nieto-0#>

Petita biografia Joan N. García-Nieto: <http://garcianieto.wordpress.com/qui-fou-en-joan/>